

СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ТА ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НАУКМА

*Рудь І. О. Національний університет «Києво-Могилянська академія»
E-mail: RudIO@ukma.edu.ua*

Питання застосування технологій дистанційного навчання в освітньому процесі стало надзвичайно актуальним через бурхливе впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як ключового засобу інновацій в освіті та навчанні.

Існує безліч трактувань терміну «дистанційна освіта». На думку В. Бикова та В. Кухаренка «дистанційна освіта» – різновид освітньої системи, у якій переважно використовуються дистанційні технології навчання [2]. За визначенням О. Самойленко, «дистанційна освіта» – універсальна форма навчання, що базується на використанні традиційних і нових інформаційних технологій навчання, а також на технічних засобах, що створюють для здобувача вищої освіти умови вільного вибору освітніх дисциплін та діалогового обміну з викладачем; при цьому процес навчання не залежить від розташування його учасників у просторі й часі» [1].

Серед пріоритетів діяльності Національного університету «Києво-Могилянська академія» є надання якісних, сучасних, прогресивних, студентоцентризованих освітніх послуг, створення інноваційного освітнього простору. Окремі елементи дистанційної освіти почали впроваджуватися в НаУКМА наприкінці 1990 рр. (MOODLE на факультеті інформатики, електронні бібліотеки та інституційний репозитарій як ресурсна база тощо). З прийняттям Стратегічного плану розвитку НаУКМА на 2015–2025 рр. програма інформатизації набула більш активного розвитку. Крім того з 2015 р. в НаУКМА виконується проєкт «Цифровий університет», метою якого є створення єдиного інтегрованого інформаційного простору університету як сукупності його інформаційної інфраструктури, програмно-технічних засобів, процедур та методів їх застосування для автоматизації управлінських рішень, технології навчання та наукової роботи.

Проєкт «Цифровий університет» передбачає:

- модернізацію мережного та комп’ютерного обладнання;
- придбання ліцензованого програмного забезпечення;
- створення сучасного робочого місця науковця і викладача;
- застосування комплексної системи дистанційного навчання (електронний запис на дисципліни, електронне оцінювання, електронні журнали, віртуальні аудиторії, LMS та ін.);

- створення MOOCs (Kyiv Mohyla Academy Online);
- інформатизація роботи адміністративних підрозділів;
- впровадження електронного документообігу, інших е-сервісів;
- впровадження віртуальних лабораторій, інших складових е-науки.

Впровадження дистанційного навчання в освітню діяльність НаУКМА відбувалося через удосконалення і трансформацію усіх бізнес-процесів, оновлення нормативної бази Києво-Могилянської академії, автоматизацію навчального процесу.

Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в НаУКМА реалізується через:

- автоматизовану систему управління навчальним процесом «Оптіма» (АСУ НП «Оптіма»), яка дозволяє оптимізувати і значно полегшити створення і обчислення більшості документів для ефективного освітнього процесу;

- систему автоматизованого запису здобувачів освіти на вибірковій дисципліні (САЗ), яка дає студенту можливість записатися на вибірковій дисципліні та сформувати індивідуальний навчальний план (ІНП) на навчальний рік, а перед початком семестру записатися у групи дисциплін свого ІНП з урахуванням розкладу занять;

- систему управління дистанційним навчанням LMS (англ. – Learning management system), яка використовується для розробки, зберігання, управління та поширення навчальних онлайн-матеріалів (посилання на відео-лекції, презентації, підручники, тести тощо) і забезпечує спільний онлайн-доступ до онлайн-матеріалів, як синхронний так і асинхронний, допомагає комунікації між студентами та викладачами, надає можливість контролю за дистанційним навчальним процесом;

- освітню інституційну платформу DistEdu (Moodle), на якій розміщуються електронні курси освітніх компонентів (програм) для дистанційного навчання, також можуть міститися:

- силабуси освітніх компонентів;
- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- посилання на відео та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали або презентації до лекцій;
- практичні завдання, віртуальні лабораторні роботи, ділові ігри з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування з автоматизованою перевіркою результатів, тестування з перевіркою викладачем;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- інші ресурси навчального призначення.

Електронні навчальні курси створюються з дотриманням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права», інших нормативно-правових актів України, Положення про основні засади охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності в НаУКМА. Електронні навчальні курси є інтелектуальною власністю його автора (авторського колективу) та майновою власністю НаУКМА.

Для дистанційного навчання здобувачів освіти Києво-Могилянська академія забезпечує відповідну інфраструктуру, включаючи приміщення для запису або проведення онлайн-занять. Для проведення навчання у змішаному форматі є аудиторії облаштовані телекомунікаційним зв'язком.

Серед додаткових ресурсів, що можуть бути використані для проведення відео лекцій, семінарів тощо – ліцензійні університетські MS Teams та Zoom

Цифровий простір університету та електронна освітня платформа DistEdu поступово розвиваються. З кожним роком кількість електронних навчальних курсів зростає.

Для забезпечення комунікації та повноцінного використання цифрових ресурсів НаУКМА всі співробітники і здобувачі освіти мають корпоративний обліковий запис в середовищі Microsoft Office 365, через корпоративну пошту здійснюється реєстрація на інших сервісах та ресурсах НаУКМА.

Отже, у зв'язку зі стрімким розвитком і застосування ІТ-технологій практично у всіх сферах життя, дистанційна освіта починає набувати нових смислів та поміщатися в інші контексти. Іншими словами, як зазначає Т. Ярошенко «цифрове (дистанційне, онлайн) навчання дуже швидко змінює наше уявлення про освіту: так чи інакше, але освіта поступово перебирається з традиційних аудиторій та лабораторій університетів у віртуальний простір, що надає їй додаткову цінність та новий потужний інструментарій» [3].

Література

1. Самойленко О. М. Поняття дистанційної освіти та дискусії навколо неї / О. М. Самойленко // Збірник наукових праць. – Херсон : Міськдрук, 2011. – С. 61.

2. Технологія створення дистанційного курсу : навч. посіб. / за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – Київ : Міленіум, 2008. – 324 с.

3. Ярошенко Т. О. Дистанційне навчання в системі вищої освіти: сучасні тенденції Інженерні та освітні технології. – 2019. – № 4. – С. 8–21. – URL: [http://eetecs.kdu.edu.ua/2019_04/EETECs2019_007\(4\)_0](http://eetecs.kdu.edu.ua/2019_04/EETECs2019_007(4)_0)